

Protocol ondersteuning leerlingen met Nederlands als tweede taal (NT2)

1. Voorwoord

Er is een groeiende en gevarieerde groep leerlingen die zich meldt in het voortgezet onderwijs: de nieuwkomersleerlingen. Kenmerkend is dat Nederlands niet hun moedertaal is. Meestal volgen deze leerlingen eerst twee jaar een internationale schakelklas (ISK) of taalklas. Doel hiervan is om deze leerlingen klaar te maken voor het reguliere onderwijs. Hiervoor moeten zij de Nederlandse taal op minimaal A2 niveau beheersen. Hierna vervolgen deze leerlingen hun schoolloopbaan in het regulier onderwijs en komen ze bijvoorbeeld op één van de scholen binnen de stichting Andreas College. Er is behoefte aan onderwijs op maat voor leerlingen die nog maar kort onderwijs in Nederland hebben gevolgd. Extra aandacht voor taalontwikkeling en kennis van de Nederlandse cultuur en samenleving staat hierin centraal, zodat deze leerlingen op een fijne manier kunnen integreren in de maatschappij.

2. Missie en visie

De visie van onze school is dat NT2-leerlingen de mogelijkheid geboden wordt om hun schoolloopbaan goed te doorlopen op een bij hun capaciteiten passend niveau. Regelmatig is er nog sprake van een taalbarrière, dit werkt beperkend voor een gemiddelde educatieve ontwikkeling die op basis van de cognitieve vaardigheden mogelijk zou zijn. Voor deze leerlingen is het belangrijk om op twee sporen in te zetten. Enerzijds gaat het dan om remediëren, anderzijds gaat het om compensatie en dispensatie. Doel is dat deze leerlingen hun **volledige potentieel benutten**.

Deze groep leerlingen is erg divers qua achtergrond, kennis en ontwikkelingsniveau. Bij het ontwikkelen van een goed aanbod is **maatwerk** dus van belang. Uiteindelijk is ons doel dat leerlingen op een fijne manier hun plek vinden binnen de school en dat zij een schoolloopbaan kunnen voltooien die bij hun cognitieve capaciteiten past. Het NT2-protocol geldt voor alle NT2-leerlingen.

De specifieke hulp en ondersteuning die de school biedt aan NT2-leerlingen staat omschreven in dit protocol.

3. Wat is een NT2-leerling?

Voor de omschrijving van de NT2-leerling verbinden wij ons aan de omschrijving die gehanteerd wordt door het College voor Toetsen en Examens. Een NT2-leerling is een leerling die ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is. Na de zes jaren waarin onderwijs is gevolgd in Nederland vervalt de NT2-ondersteuning.

4. Begeleiding en ondersteuning

a. Buiten de klas

Warme overdracht

Als een NT2-leerling op één van onze scholen wordt aangenomen, dan vindt er een warme overdracht plaats tussen de NT2-coach, mentor, of afdelingscoördinator en de school van herkomst. Deze overdracht is gericht op de benodigde ondersteuningsbehoefte voor de leerling.

Coaching gesprekken

Met alle NT2-leerlingen vindt een startgesprek met de NT2-coach plaats. Hierin wordt persoonlijk afgestemd wat de leerling nodig heeft om zo goed mogelijk zijn of haar plek binnen de school te vinden. Alle afspraken worden in SOM gezet, dit is het digitale leerlingvolgsysteem. Tevens krijgt de leerling een NT2-pas waar de gemaakte afspraken op staan. Zowel binnen als buiten de klas zijn er mogelijkheden voor ondersteunende faciliteiten.

Zachte landing

Tijdens het eerste jaar op school willen wij dat de nieuwe NT2-leerlingen een 'zachte landing' maken. Om dit te bewerkstelligen wordt ingezet op een extra lesuur voor NT2-leerlingen. Dit lesuur heeft een verplicht karakter en komt op het rooster van de NT2-leerling. Tijdens dit lesuur wordt gewerkt aan uitbreiding woordenschat, uitspraak en vloeiend en begrijpend lezen. Tevens is er ruimte voor groepsgesprekken. Leerlingen vinden herkenning en erkenning bij elkaar en er is ruimte om vragen of andere zaken te bespreken.

Systematische NT2-begeleiding

Woordenschat is belangrijk. Als de woordenschat groter is, leren leerlingen ook makkelijker en sneller nieuwe woorden en profiteren zij meer van het Nederlands gegeven onderwijs. Uit de literatuur komt naar voren dat het belangrijk is om de woordenschatuitbreiding **systematisch aan te pakken**. Het idee dat leerlingen de woorden vanzelf wel leren, is namelijk maar zeer beperkt waar. Als er geen systematische aanpak wordt gehanteerd voor het leren van woorden, dan is de kans groot dat woorden niet beklijven. Bij het werken aan woordenschatontwikkeling is het goed om na te denken op welke woorden we ons richten. We willen leerlingen niet overvragen, maar ze laten leren in de zone van naaste ontwikkeling. Tegelijkertijd willen we dat we ons in de woordenschatuitbreiding richten op woorden waar de leerlingen zoveel mogelijk aan hebben. In eerste instantie wordt dan gedacht aan de basislijst schooltaalwoorden, omdat de leerlingen in een schoolse omgeving moeten functioneren. Daarnaast aan de meest frequente Nederlandse woorden.

Naast het uitbreiden van de woordenschat kan een casus soms om meer maatwerk vragen. Zo kan er behoefte zijn aan het oefenen met strategieën voor begrijpend lezen, preteaching, examentraining etc.

In de regel krijgt iedere NT2-leerling wekelijks 45 minuten NT2 begeleiding (individueel of in een klein groepje). Er kunnen echter redenen zijn om dit te intensiveren of juist af te bouwen. Maatwerk blijft van groot belang.

b. Binnen de klas

- Taalonderwijs omvat veel herhaling van spelling- en grammaticaregels. In overleg kan besloten worden om de NT2-leerling vrij te stellen van leerstof welke niet binnen het referentiekader valt. Bijvoorbeeld: bij zinsontleding moeten leerlingen wel persoonsvorm/onderwerp/lijdend voorwerp kunnen ontleden, voor de overige onderdelen zou vrijstelling gegeven kunnen worden.
- Door de docenten, afhankelijk van het vak, wordt rekening gehouden met de leerling in het aanbod van taal en teksten in de klas. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld aan te leren hoe om te gaan met teksten, (moeilijke) woorden en spelling. Ook wordt er veel herhaald.
- Tijdens de les is er ruimte voor verlengde instructie in een klein groepje
- Indien nodig geeft de docent aantekeningen op papier of digitaal mee.
- Docenten weten wie NT2-leerlingen zijn en bieden hen de toegekende faciliteiten (zie compenserende en dispenserende faciliteiten).

c. Compenserende en dispenserende faciliteiten

NT2-leerlingen kunnen baat hebben bij compenserende en dispenserende faciliteiten. Een NT2-leerling heeft standaard recht op tijdsverlenging en het gebruik van een (vertaal)woordenboek. Overige faciliteiten zoals het werken met een spellingcontrole kunnen ingezet worden als dit leidt tot een beter leerrendement. Omdat leerlingen hier bij het centraal eindexamen geen gebruik van mogen maken vindt de school het belangrijk dat leerlingen hier niet afhankelijk van worden. Dit wordt dus alleen bij uitzondering ingezet.

Onderstaand een overzicht van de compenserende faciliteiten:

Onderdeel	Toelichting
Tijdsverlenging bij toetsen	30 min.
Verklarend woordenboek Nederlands	
(online) Vertaalwoordenboek Nederlands-moedertaal	Gebruik van een fysiek woordenboek mag altijd. Het gebruik van een online woordenboek mag in overleg met de docent en als dit leidt tot een beter leerrendement.
Aangepaste beoordeling bij spellingsfouten	Tenzij spelling getoetst wordt
Typen i.p.v. schrijven	Als dit leidt tot een beter leerrendement.

Spellingcontrole	Tenzij spelling getoetst wordt en als dit leidt tot een beter leerrendement
Aantekeningen en/of toelichtingen online beschikbaar stellen of printen	
Auditieve ondersteuning	Als dit leidt tot een beter leerrendement
Vaste plek in de klas	
Voorleesmaatje	
Vrijstelling van voorleesbeurten	
Steunkaarten	Als dit leidt tot een beter leerrendement

d. Examens

Aan een kandidaat voor wie Nederlands niet de moedertaal is en die, met inbegrip van het schooljaar waarin hij examen aflegt, ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd, kan aanpas in de wijze van examinering worden toegestaan op grond van [artikel 3.55 van het Uitvoeringsbesluit WVO](#). De directeur mag de tijdsduur van de examenzitting verlengen met ten hoogste een half uur.

Naast een verklarend woordenboek Nederlands is een woordenboek vanuit het Nederlands naar de thuistaal van de kandidaat als hulpmiddel toegestaan. Ook kan de directeur besluiten het gebruik van een offline geïnstalleerd, digitaal woordenboek toe te staan.

Organisatie en communicatie

De NT2 docenten stellen samen met de leercoördinator het beleid rondom NT2 op en dragen zorg voor de uitvoering hiervan. Het beleid wordt online beschikbaar gesteld op de website van het Vakcollege Rijnmond. Daarnaast wordt het protocol voor iedere docent toegankelijk gemaakt.

Regelmatig worden op studiedagen workshops georganiseerd waarbij docenten zich in kunnen schrijven voor een workshop over NT2. Ook kan er op verzoek van de vakgroepen een voorlichting plaats vinden over hoe docenten om kunnen gaan met NT2 leerlingen binnen hun vakgebied. Daarnaast zijn de NT2 docenten beschikbaar voor eventueel persoonlijk overleg en advies over een specifieke leerling. Hierbij zal de mentor betrokken worden.

Docenten zijn op de hoogte van de NT2 leerlingen middels de NT2 leerlingenlijst die aan het begin van het schooljaar verstuurd wordt. Tevens staat bij de NT2 leerlingen een vermelding in SOM. In SOM staan ook de persoonlijke NT2-faciliteiten waar een leerling recht op heeft. Deze faciliteiten zijn met de leerling en de NT2 docent persoonlijk doorgesproken.

Afhankelijk van het aantal aanmeldingen zal voor het komende aan het begin van het schooljaar een NT2 ouderavond plaatsvinden. Deze is specifiek voor de ouders van NT2 leerlingen in klas 1 (en 2). Deze ouderavond vindt plaats naast de reguliere ouderavond. Jaarlijks wordt het beleid rondom NT2 geëvalueerd en bijgesteld.